



Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	Numer identyfikacyjny - REGON	F-03 Sprawozdanie o stanie i ruchu środków trwałych	Portal sprawozdawczy GUS www.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 40-158 Katowice ul. Owocowa 3
Symbol według PKD 2007 ^{a)}			za rok 2016

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 591, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

1. Stan aktywności prawnej i ekonomicznej w dniu 31 XII (proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

podmiot aktywny		podmiot nieaktywny	
– prowadzący działalność	11 <input type="checkbox"/>	– jeszcze nie podjął działalności	21 <input type="checkbox"/>
– w budowie, organizujący się	12 <input type="checkbox"/>	– w stanie likwidacji	23 <input type="checkbox"/>
– w stanie likwidacji	13 <input type="checkbox"/>	– w stanie upadłości	24 <input type="checkbox"/>
– w stanie upadłości	14 <input type="checkbox"/>	– z zawieszoną działalnością	25 <input type="checkbox"/>
		– z zakończoną działalnością (nie wykreślony z rejestru sądowego/ewidencji)	26 <input type="checkbox"/>

2. Jednostka sporządza sprawozdanie (proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

Jednostkowe (dane jednostki sprawozdawczej)	<input type="checkbox"/>
Zbiorcze (dane dla kilku jednostek) proszę podać numery REGON ujętych jednostek	<input type="checkbox"/>
Zerowe (dane przekazane przez inną jednostkę) proszę podać REGON jednostki wykazującej dane	<input type="checkbox"/>

3. Jednostka w roku sprawozdawczym (proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź TAK lub NIE)

	TAK	NIE
a) posiadała środki trwałe własne lub w stosunku do których wykonuje uprawnienia właścicielskie (w tym: stanowiące własność Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, przyjętych w leasing finansowy w rozumieniu art.3 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330, z późn. zm.))	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) posiadała wartości niematerialne i prawne	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) poniosła w roku sprawozdawczym nakłady na nowe obiekty majątkowe (budowę, zakup środków trwałych) oraz ulepszenie ^{b)} istniejących lub (i) zakup używanych środków trwałych?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

^{a)} Według PKD 2007 – przeważający rodzaj działalności z zaświadczenia o numerze statystycznym.

^{b)} Przez ulepszenie należy rozumieć przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację.

Dział 1. Wartość brutto środków trwałych oraz nakłady na ich budowę, zakup i ulepszenie w tys. zł (bez znaku po przecinku)

Wyszczególnienie i symbol według Klasyfikacji Środków Trwałych		Środki trwałe					Nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na		
		stan na początek roku	wzrost wartości brutto z tytułu innego niż budowa, zakup, ulepszenie ^{a)} (w tym otrzymania ^{b)})	zmniejszenie wartości brutto z tytułu			stan na koniec roku	nowe obiekty majątkowe (budowę, zakup) ^{d)} oraz ulepszenie ^{d)} istniejących	zakup używanych środków trwałych
				likwidacji	sprzedaży	innego niż wymienione w rubrykach 3 i 4 (w tym przekazania ^{c)})			
0		1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem (wiersze 02+04+06+08+10+11+12), a w rubryce 7 (wiersze 02+04+06+08+10+11+12+20+21)	01								
Grunty (grupa 0)	02								
w tym zasadzenia wieloletnie	03								
Budynki i lokale (grupa 1)	04								
w tym budynki mieszkalne i lokale mieszkalne (rodzaje 110 i 122)	05								
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej (grupa 2)	06								
w tym melioracje wodne szczegółowe (rodzaj 226)	07								
Maszyny i urządzenia techniczne (grupy 3–6)	08								
w tym zespoły komputerowe (rodzaj 491)	09								
Środki transportu (grupa 7)	10								
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupa 8)	11								
Inwentarz żywy (grupa 9)	12								

^{a)} Przez ulepszenie należy rozumieć przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację. ^{b)} W przypadku **otrzymania** środków trwałych od innych podmiotów proszę podać w pozycji „środki otrzymane” wartość, nazwę podmiotu i miejscowość oraz rodzaj środka trwałego. ^{c)} W przypadku **przekazania** środków trwałych innym podmiotom proszę podać w pozycji „środki przekazane” wartość, nazwę podmiotu i miejscowość oraz rodzaj środka trwałego.

Środki otrzymane	Wartość	Nazwa podmiotu, Miejscowość	Rodzaj środka trwałego
Wiersz 1			
Środki przekazane	Wartość	Nazwa podmiotu, Miejscowość	Rodzaj środka trwałego
Wiersz 1			

Dane uzupełniające do działu 1 w tys. zł (bez znaku po przecinku)

Z wiersza 06 rubryki 6 przypada na wartość:		dróg, mostów, wiaduktów, estakad, tuneli, przejść nadziemnych i podziemnych (rodzaje 220 i 223)	13	
		melioracji wodnych podstawowych (rodzaj 225)	14	
Z rubryki 7	wiersz 08	przypada na import:	maszyn i urządzeń technicznych (grupy 3–6)	15
	wiersz 10		środków transportu (grupa 7)	16
	wiersz 11		narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia (grupa 8)	17
Wartość nowych oraz ulepszonych ⁴⁷ środków trwałych, przyjętych do ewidencji w roku sprawozdawczym (bez zakupu używanych):		budynków i lokali (grupa 1)	18	
		obiektów inżynierii lądowej i wodnej (grupa 2)	19	
Koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego poniesione w okresie sprawozdawczym oraz związane z nimi różnice kursowe			20	
Pozostałe nakłady związane z realizacją inwestycji (budową środka trwałego), które po jej zakończeniu nie będą stanowiły środka trwałego			21	
Wartość brutto (tj. bez potrącenia umorzeń) wartości niematerialnych i prawnych (stan w dniu 31 XII)			22	
w tym	autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje i koncesje		23	
	w tym	oprogramowanie komputerowe	24	
		dokumentacja i projekty zagospodarowania złóż oraz oceny eksploatacji złóż, prawa eksploatacji gruntu związanego ze złóżami	25	
		koncesje i licencje (bez oprogramowania komputerowego)	26	
	prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, użytkowych oraz zdobniczych		27	
	koszty zakończonych prac rozwojowych		28	
	w tym koszty prac rozwojowych związanych z eksploatacją złóż		29	
	wartość firmy		30	
Nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne zaliczane do inwestycji długoterminowych (stan w dniu 31 XII)			31	

a) Przez ulepszenie należy rozumieć przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację.

Dział 1.0. Odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) środków trwałych wykazanych w dziale 1 rubryka 6 w tys. zł (bez znaku po przecinku)

Wyszczególnienie	Ogółem (rubryki 2+3+4+6+7+8)	Grunty (grupa 0)	Budynki i lokale (grupa 1)	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej (grupa 2)		Maszyny i urządzenia techniczne (grupy 3–6)	Środki transportu (grupa 7)	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupa 8)
				ogółem	w tym melioracje wodne szczegółowe (rodzaj 226)			
0	1	2	3	4	5	6	7	8
Dotychczasowe odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) ogółem	1							
Wartość środków trwałych całkowicie zamortyzowanych (umorzonych)	2							
Odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) w roku sprawozdawczym	3							

Dział 1.1. Leasing finansowy w tys. zł (bez znaku po przecinku)

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym		
		maszyny i urządzenia techniczne (grupy 3–6)	środki transportu (grupa 7)	narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupa 8)
0	1	2	3	4
Wartość brutto środków trwałych przyjętych w roku sprawozdawczym do odpłatnego używania na mocy umowy o leasing finansowy	1			
Wartość brutto środków trwałych oddanych w roku sprawozdawczym do odpłatnego używania w leasing finansowy	2			

Dział 2. Finansowanie nakładów w tys. zł (bez znaku po przecinku)

Wyszczególnienie	Ogółem (rubryki 2+3+4+5+6+8+9)	Źródła finansowania						Nakłady niesfinansowane	
		środki			kredyty i pożyczki krajowe	środki z zagranicy			inne źródła razem
		własne	budżetu			razem	w tym kredyty bankowe		
			państwa	jednostek samorządu terytorialnego					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem nakłady (wiersze 2+4+5+6)	1								
z tego na	środki trwałe	2							
	w tym nakłady na nowe obiekty majątkowe i ulepszenie istniejących	3							
	wartości niematerialne i prawne	4							
	nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne zaliczane do inwestycji długoterminowych	5							
	pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	6							

Dział 3. Nakłady na środki trwałe według kierunków inwestowania

Nazwa kierunku inwestowania	Lokalizacja inwestycji					Nakłady ^{b)} na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w roku sprawozdawczym w tys. zł (bez znaku po przecinku)	Środki trwałe w budowie – inwestycje nowo rozpoczęte w roku sprawozdawczym		
	(nazwa powiatu i nazwa gminy) ^{a)}		symbol województwa – WO ^{a)} , symbol powiatu – POW, symbol gminy – GD				Symbol kierunku inwestowania	liczba nowo rozpoczętych (w szt.)	wartość kosztorysowa w tys. zł (bez znaku po przecinku)
0			1			2	3	4	5
OGÓŁEM			000	WO	POW	GD			
	powiat	gmina	001						
	powiat	gmina	002						
	powiat	gmina	003						

^{a)} Symbol województwa – WO (według wykazu 1 zamieszczonego w objaśnieniach do formularza), nazwę powiatu i nazwę gminy wypełnia jednostka sprawozdawcza, natomiast symbol powiatu (POW) i gminy (GD) wypełnia US.

^{b)} Wartość w wierszu 000 powinna być zgodna z wartością wykazaną w dziale 1 rubryka 7 wiersz 01.

Dodatkowe informacje (zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi)

1. Czy jednostka realizowała w roku 2016 inwestycje w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP)?	tak	1	2. Czy jednostka zamierza realizować w latach 2017–2018 inwestycje w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP)?	tak	1	3. Czy jednostka w roku 2016 zawarła umowę/umowy leasingu zwrotnego?	tak	1
	nie	2		nie	2		nie	2

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1		Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	
---	---	--	--	---	--

(e-mail osoby sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

(imię, nazwisko i telefon osoby sporządzającej sprawozdanie)

(miejscowość, data)

(pieczęćka imienna i podpis osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)*

*Wymóg opatrzenia pieczęcią dotyczy wyłącznie sprawozdania wnoszonego w postaci papierowej.

Objaśnienia do formularza F-03

Uwaga: W e-mailu każdy znak powinien zostać wpisany w odrębnej kratce.

Przykład wypełnienia e-maila:

Z	E	N	O	N	.	K	O	W	A	L	S	K	I	@	X	X	X	.	Y	Y	Y	.	P	L
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Uwaga: Na sprawozdaniu F-03 „Sprawozdanie o stanie i ruchu środków trwałych” dane należy wykazywać zgodnie z prowadzoną ewidencją środków trwałych w jednostce sprawozdawczej.

W sprawozdaniu należy wykazać wartość brutto środków trwałych (tj. takich, których okres użytkowania jest dłuższy niż 1 rok) kontrolowanych przez jednostkę, amortyzowanych stopniowo oraz jednorazowo w 100 % w momencie oddania do użytkowania, w tym:

- własnych jednostek sprawozdawczych (także czasowo nieczynnych, jak np. znajdujące się w rezerwie lub zapasie, będące w naprawie, zbędne, uznane za trwale nieczynne, wydzierżawione innym jednostkom) łącznie z wartością środków trwałych przyjętych do użytkowania na podstawie umów dzierżawy, najmu lub leasingu, z których wynika prawo do ich amortyzowania, oraz (lub)
- stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, w stosunku do których jednostka wykonuje uprawnienia właścicielskie.

Podziału środków trwałych i nakładów na ich budowę, zakup lub ulepszenie (w tym również nakładów na budowy rozpoczęte, a niezakończone) na grupy i rodzaje należy dokonać zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

Do wartości **nakładów na środki trwale** zalicza się poniesione w okresie sprawozdawczym nakłady na nabycie (w tym również zakup środków trwałych niewymagających montażu lub instalacji oraz wartość brutto środków trwałych przyjętych na mocy umowy o leasing finansowy łącznie z wartością leasingu uznawanego do celów bilansowych za aktywa trwale korzystającego) bądź wytworzenie na własne potrzeby środków trwałych, nakłady na środki trwale w budowie (niezakończone, tj. na przyszłe środki trwale), na ulepszenia (przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, modernizację) własnych środków, na ulepszenie w obcych środkach trwałych oraz inne nakłady związane z budową środka trwałego – wraz z kosztami ponoszonymi przy ich nabyciu, tj. kosztami transportu, załadunku i wyładunku, ubezpieczenia w drodze, ceł itp. – niezależnie od źródeł finansowania (również nabyte ze środków obcych, np. dotacji, subwencji itp.).

W przypadku wspólnej budowy środka trwałego przez kilku inwestorów nakłady powinny być wykazywane w zakresie całej budowy tylko w sprawozdaniach realizującego budowę tzw. inwestora zastępczego (głównego). Inwestorzy, którzy biorą udział w kosztach budowy, nie wykazują wnoszonych udziałów jako zrealizowanych nakładów.

Podmioty, które nie mogą odliczać podatku VAT i podatek ten jest wliczany do wartości środka trwałego, wykazują nakłady łącznie z podatkiem VAT. Również pozostałe podmioty w przypadku, gdy podatek VAT zwiększy wartość ujętego w ewidencji księgowej środka trwałego, podają wartość łącznie z podatkiem VAT (dotyczy to samochodów osobowych zakupionych na własne potrzeby oraz zakupionych dóbr inwestycyjnych służących działalności nieopodatkowanej).

Objaśnienia do działu 1. Wartość brutto środków trwałych oraz nakłady na ich budowę, zakup i ulepszenie

W dziale 1. Wartość brutto środków trwałych w rubrykach 1 i 6 należy podać według wartości ewidencyjnej figurującej w księgach, tj. bez potrącenia umorzeń.

W rubryce 1 należy podać wartość brutto środków trwałych według stanu w dniu 1 I 2016 r. lub w dniu rozpoczęcia działalności, zmiany formy prawnej.

W rubryce 2 należy wykazać tzw. inny przychód środków trwałych, w szczególności:

- środki trwale otrzymane na podstawie umowy najmu lub dzierżawy, z których wynika prawo ich amortyzowania przez użytkującego,
- środki otrzymane:
 - jako wkład rzeczowy (aport),
 - jako darowizna,
 - nieodpłatnie, o charakterze infrastruktury technicznej na mocy czynności cywilnoprawnych,
 - w nieodpłatne używanie od Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- nabycie gruntu i ewentualnie obiektów trwale z nim związanych w drodze zasiedzenia (na mocy wyroku sądu),
- ujawnienie środka trwałego,
- przekwalifikowanie (przeksięgowanie) z materiałów itp.

W rubryce 3 należy podać wartość środków trwałych, które zostały postawione w stan likwidacji na skutek zużycia w toku normalnego ich użytkowania, oraz środków trwałych, które zostały wycofane z użytkowania (postawione w stan likwidacji) w wyniku zniszczenia (np. wypadków losowych, powodzi, katastrof itp.) lub zmian sytuacyjnych (np. wyburzenie budynku nieużytego całkowicie celem uzyskania miejsca na budowę innego obiektu). W rubryce tej podaje się również wartość środków trwałych postawionych w stan likwidacji przekazanych innej jednostce celem fizycznej ich likwidacji.

W rubryce 5 należy wykazać przekazania środków trwałych (tzw. inny rozchód), w szczególności:

- jako aportu na poczet udziału w innej jednostce,
- nieodpłatnie jako darowizna,
- innej jednostce do używania na podstawie umowy przewidującej amortyzację przez użytkownika,
- nieodpłatnie o charakterze infrastruktury technicznej na mocy czynności cywilnoprawnej

W rubryce 6 należy podać wartość brutto środków trwałych według stanu w dniu 31 XII 2016 r.;

rubryka 6:

- dla wierszy 02, 03, 08–12** = (suma rubryk 1, 2, 7, 8) – (suma rubryk 3, 4, 5),
- dla wiersza 04** = (suma rubryk 1, 2, 8 i wiersza 18) – (suma rubryk 3, 4, 5),
- dla wiersza 06** = (suma rubryk 1, 2, 8 i wiersza 19) – (suma rubryk 3, 4, 5);

z wyjątkiem, gdy:

- zostały poniesione nakłady, a środki trwale powstałe w wyniku tych nakładów nie zostały jeszcze wprowadzone do ewidencji księgowej;*
- na środki trwale zostały przyjęte obiekty zakupione w roku poprzednim (wykazane jako nakłady w sprawozdaniu ubiegłorocznym);*
- zostały poniesione nakłady przez jedną jednostkę, a środki trwale powstałe w wyniku tych nakładów zostały przekazane innej (innym) jednostce (jednostkom), np. centrala banku dokonała zakupu środków trwałych (i wykazała w swoim sprawozdaniu w rubryce 7), a następnie przekazała je swoim oddziałom.*

Wiersz 01 rubryka 7 stanowi sumę wartości podanych w wierszach: 02+04+06+08+10+11+12+20+21.

Wiersz 01 rubryka 8 stanowi sumę wartości podanych w wierszach: 02+04+06+08+10+11+12.

W rubrykach 7 i 8 w wierszach od 02 do 12 należy podać **wyłącznie wartość nakładów na środki trwale poniesionych w okresie sprawozdawczym** – bez kosztów obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego oraz związanych z nimi różnic kursowych:

- a) **w rubryce 7** – na obiekty produkcji krajowej, z importu oraz przyjęte do odpłatnego używania na mocy umowy o leasing finansowy łącznie z wartością leasingu uznawanego do celów bilansowych za aktywa trwale korzystającego, które spełniają kryteria zaliczania ich do środków trwałych, wykazując **nakłady na nowe środki trwale, nakłady na ulepszenie istniejących środków trwałych** (przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, modernizację i doposażenie w ramach ulepszenia),
- b) **w rubryce 8** – na nabycie używanych środków trwałych wraz z nakładami ponoszonymi przy ich nabyciu, zakup środków trwałych w budowie oraz nabycie prawa użytkownika wieczystego gruntu, spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego i spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego.

W wierszu 02 w rubrykach 1 i 6 wykazuje się wartość gruntów i prawa użytkowania wieczystego gruntu objęte ewidencją księgową. Zakup gruntów oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu należy traktować jako nabycie używanego środka trwałego i wykazywać w rubryce 8, a nakłady na poprawę walorów (ulepszenie) gruntu w rubryce 7.

Uwaga: wiersz ten wypełniają również jednostki, które na mocy odrębnych przepisów wykonują uprawnienia właścicielskie w stosunku do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.

W wierszu 05 należy podać wartość budynków i lokali, których powierzchnia użytkowa w przeważającej części przeznaczona jest do stałego zamieszkania, w tym także domów opieki społecznej bez opieki medycznej oraz wartość budynków mieszkalnych długotrwałego zamieszkania, tj. domy dziecka, domy zakonne, budynki koszarowe, domy mieszkalne dla ludzi starszych.

Uwaga: nie należy w wierszu 05 podawać wartości budynków burs, domów akademickich, internatów, hoteli miejskich, schronisk turystycznych, domów opieki społecznej z opieką medyczną (z wyjątkiem lokali, w których jest stałe zameldowanie), zakładów karnych, aresztów śledczych, zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich oraz budynków użytkowanych jako obiekty kolonijne, domy wypoczynkowo-wczasowe i tym podobnych budynków krótkotrwałego zakwaterowania.

W wierszu 09 należy wykazać wartość zespołów komputerowych, a **w wierszu 11** – wartość narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia (m.in. zbiory biblioteczne), bez względu na fakt, czy są amortyzowane stopniowo, czy jednorazowo w 100 % w momencie oddania do używania.

Dane uzupełniające do działu 1

W wierszu 13 należy podać wartość dróg, tj. wartość nawierzchni i podbudowy, bez wartości gruntów pod tymi drogami. Wartość gruntów pod drogami należy wykazywać w wierszu 02.

W wierszu 14 należy wykazać wartość ewidencyjną (brutto) melioracji wodnych podstawowych zaliczonych zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych do rodzaju 225.

W wierszach 15–17 należy wykazać nakłady na zakupy środków trwałych z importu.

Uwaga: Równoznaczne do pojęcia „import”, stosowanego w odniesieniu do krajów pozaunijnych, jest pojęcie „wewnątrzwspólnotowe nabycie”, w odniesieniu do krajów członkowskich UE.

Przez nakłady z importu należy rozumieć wydatki poniesione na środki trwale (maszyny, urządzenia, środki transportu itp.) wyprodukowane poza granicami kraju, również w przypadku ich zakupu u dealera lub pośrednika. Zakupy środków trwałych montowanych w kraju z elementów sprowadzanych z zagranicy należy traktować jako nakłady krajowe. Nabycie używanych środków trwałych pochodzących z importu należy traktować jak zakup nowych środków trwałych i wykazywać je w rubryce 7 i odpowiednio w wierszach 15–17, natomiast nabycie używanych środków trwałych pochodzących z importu, a użytkowanych dotychczas przez krajowych właścicieli należy uważać za zakup krajowego używanego środka trwałego i wykazywać tylko w rubryce 8.

W wierszu 18 należy wykazać wartość budynków i lokali, a **w wierszu 19** wartość obiektów inżynierii lądowej i wodnej (w tym również wartość przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji i modernizacji już istniejących) pochodzących z inwestycji (także wieloletnich) oraz zakupionych od firm budujących na sprzedaż, przyjętych w roku sprawozdawczym do ewidencji środków trwałych. W wierszach tych nie należy wykazywać budynków i budowli zakupionych i użytkowanych wcześniej przez innego użytkownika wykazywanych w dziale 1 w rubryce 8 w wierszach 04 i 06.

W wierszu 20 należy podać naliczone w okresie sprawozdawczym koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego oraz związane z nimi różnice kursowe (wartości tych nie należy zaliczać do wierszy od 02 do 12 w dziale 1).

W wierszu 21 należy wykazać nakłady związane z budową środka trwałego na tzw. pierwsze wyposażenie, które po jej zakończeniu i rozliczeniu nie będą stanowiły środków trwałych ze względu np. na przewidywany krótki okres użytkowania.

W wierszu 31 należy wykazać wartość brutto nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych, wg stanu w dniu 31 XII 2016 r., zaliczonych zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości do inwestycji długoterminowych.

Objaśnienia do działu 1.0. Odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) środków trwałych wykazanych w dziale 1 rubryka 6

W wierszu 1 należy podać wartość dotychczasowych (tzn. naliczonych od początku użytkowania) odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych).

W wierszu 2 należy podać wartość środków trwałych całkowicie zamortyzowanych (umorzonych), a jeszcze użytkowanych.

W wierszu 3 należy wykazać wartość odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) w roku sprawozdawczym.

Objaśnienia do działu 1.1. Leasing finansowy

W wierszu 1 należy wykazać (ujęte również w rubryce 7 i 8 dział 1) wartość brutto środków trwałych **przyjętych** w roku sprawozdawczym do odpłatnego używania na mocy umowy o leasing finansowy łącznie z wartością brutto leasingu uznawanego do celów bilansowych za aktywa trwale korzystającego zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, natomiast **w wierszu 2** należy wykazać wartość brutto środków trwałych **oddanych** w roku sprawozdawczym do odpłatnego używania na mocy umowy o leasing finansowy łącznie z wartością brutto leasingu uznawanego do celów bilansowych za aktywa trwale korzystającego zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Objaśnienia do działu 2. Finansowanie nakładów

W **dziale 2** należy wykazać źródła finansowania nakładów (pochodzenia środków pieniężnych) łącznie z podatkiem VAT, który nie podlega odliczeniu.

Wartość wykazana w **wierszu 2 w rubryce 1** powinna być zgodna z sumą wartości wykazanych w **dziale 1 wierszu 01 w rubryce 7** i **wierszu 01 w rubryce 8**, natomiast wartość wykazana w **wierszu 3 w rubryce 1** powinna być zgodna z wartością podaną w **wierszu 01 w rubryce 7** działu 1.

W **wierszu 4** należy wykazać wydatki poniesione w roku sprawozdawczym na nabycie wartości niematerialnych i prawnych określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

W **wierszu 5** należy wykazać nabycie nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych kwalifikowanych od 1 I 2002 r. zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości do inwestycji długoterminowych (lokat).

W **wierszu 6** należy wykazać nabycie akcji, długoterminowych papierów wartościowych, wartości udzielonych długoterminowych pożyczek, wartości udziałów oraz innych długoterminowych aktywów finansowych. Do długoterminowych papierów wartościowych, pożyczek itp. zalicza się te z nich, które zostały uznane za lokaty i których termin zapłaty przypada co najmniej po upływie roku od daty, na jaką jest sporządzone sprawozdanie finansowe.

W **rubryce 6** należy wykazać wszystkie środki zagraniczne bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach programów międzynarodowych, w tym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności (FS) itp., również w przypadkach, gdy inwestycja jest prefinansowana, zaś w **rubryce 7** zagraniczne kredyty i pożyczki zwrotne.

W **rubryce 8** należy wykazać pozostałe (*nie wymienione od rubr. 2 do rubr. 7*) źródła finansowania, np. fundusze celowe, środki pieniężne otrzymane od rady rodziców, osób prywatnych, itp.

W **rubryce 9** należy wykazać nakłady niesfinansowane, np. niezapłacone faktury.

Objaśnienia do działu 3. Nakłady na środki trwałe według kierunków inwestowania

W **wierszach począwszy od 001**, należy pogrupować zadania inwestycyjne według ich lokalizacji (wyodrębniając budowy środków trwałych realizowane poza granicami kraju) oraz kierunku inwestowania (jeśli inwestor realizuje kilka budów jednego rodzaju i o takiej samej lokalizacji, należy podać łączną wartość nakładów w rubryce 3 i odpowiednie dane w rubrykach 4 i 5).

Wartość nakładów poniesionych w roku sprawozdawczym podana w **rubryce 3 wierszu 000** powinna być zgodna z wartością wykazaną w **dziale 1 wierszu 01** rubryka 7.

W **rubryce 1** należy podać lokalizację – symbol województwa zgodnie z wykazem województw i ich symboli, podanym w wykazie 1 objaśnień ogólnych, oraz nazwę powiatu i gminy, a dla nakładów realizowanych poza granicami kraju w miejscu przeznaczonym na symbol województwa należy wpisać

liczbę „34”. Jeżeli inwestycja tzw. liniowa jest zlokalizowana na terenie więcej niż jednego województwa, należy w ramach tej inwestycji wydzielić części, dzieląc (przynajmniej szacunkowo) nakłady proporcjonalnie do wielkości inwestycji na terenie poszczególnych województw, powiatów i gmin (miast).

W **rubryce 2** wszyscy inwestorzy realizujący nakłady o kierunkach wymienionych w wykazie 2, oznaczone symbolami od 001 do 078, a w szczególności na cele tzw. socjalno-bytowe, takie jak: budynki mieszkalne, szkoły, przedszkola, przychodnie, internaty, ośrodki czasowe, boiska, hotele, motele itd., oraz inwestycje w zakresie melioracji, weterynarii, urządzeń zaopatrujących rolnictwo w wodę, kanalizacji, oczyszczalni ścieków, budowy dróg, komunikacji miejskiej, wodociągów, leśnictwa i innych, są zobowiązani do wpisania **symbolu** podanego w wykazie 2 – wybór ze słownika.

W **rubryce 5** należy wykazać wartość kosztorysową nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Do środków trwałych w budowie zalicza się:

- budowę nowych, ulepszenie (przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących budynków i lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej łącznie z nakładami na pierwsze wyposażenie w maszyny, urządzenia techniczne, środki transportu, narzędzia, przyrządy, ruchomości, inwentarz – spełniające kryteria środków trwałych oraz pozostałe nakłady związane z realizacją budowy, które po jej zakończeniu i rozliczeniu nie będą stanowiły środka trwałego;
- zakupy oraz montaż kompletnych linii technologicznych lub niepodzielonego wyposażenia produkcyjnego, którego pełne zrealizowanie warunkuje uzyskanie założonego efektu gospodarczego (np. przy modernizacji określonych wydziałów, linii technologicznych wymagających kompleksowej wymiany maszyn i urządzeń).

Przez nowo rozpoczynane rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w okresie sprawozdawczym.

Dodatkowe informacje - objaśnienia

Przez przedsięwzięcia realizowane w formule **partnerstwa publiczno-prywatnego** rozumie się przedsięwzięcia, o których mowa w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 696 i 1777).

Leasing zwrotny to leasing, w którym obecny właściciel przedmiotu (środka trwałego) sprzedaje go i jednocześnie zawiera z kupującym (teraz już leasingodawcą) umowę leasingu. Były właściciel, teraz leasingobiorca, otrzymuje możliwość użytkowania przedmiotu leasingu i często zapewnia sobie prawo odkupienia po wygaśnięciu umowy. Leasing ten powoduje odmrożenie kapitału ulokowanego wcześniej w środkach trwałych. Funkcjonuje zarówno jako leasing operacyjny, jak i leasing finansowy.

Objaśnienia ogólne

Wykaz 1 – symbole województw

Województwo	Symbol	Województwo	Symbol	Województwo	Symbol
Dolnośląskie	02	Mazowieckie	14	Świętokrzyskie	26
Kujawsko-pomorskie	04	Opolskie	16	Warmińsko-mazurskie	28
Lubelskie	06	Podkarpackie	18	Wielkopolskie	30
Lubuskie	08	Podlaskie	20	Zachodniopomorskie	32
Łódzkie	10	Pomorskie	22	Zagranica	34
Małopolskie	12	Śląskie	24		

Wykaz 2 – symbole kierunków inwestowania

Symbol kierunku inwestowania	Kierunek inwestowania	Symbol kierunku inwestowania	Kierunek inwestowania
I	PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ	VII	KULTURA I SZTUKA
000	podstawowa działalność	046	pozostałe instytucje rozrywkowe (działalność estradowa, cyrki itp.)
II	BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	047	biblioteki
001	budownictwo mieszkaniowe (budowa nowych, przebudowa, rozbudowa, modernizacja istniejących budynków mieszkalnych; inwestorzy budujący budynki mieszkalne z przeznaczeniem do sprzedaży wykazują poniesione w roku sprawozdawczym koszty ich budowy)	048	archiwa
III	INFRASTRUKTURA KOMUNALNA	049	muzea
002	komunikacja miejska i podmiejska	050	instytucje ochrony zabytków, konserwacja i ochrona miejsc i budynków zabytkowych i historycznych
003	wodociągi (z wyjątkiem wodociągów na wsi)	051	ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody
004	kanalizacja (bez oczyszczalni ścieków i bez kanalizacji na wsi)	VIII	SPORT, REKREACJA I WYPOCZYNEK
005	oczyszczalnie ścieków (z wyjątkiem służących wsi)	052	ośrodki sportu i rekreacji (stadiony, boiska sportowe, hale sportowe, baseny, tory wyścigowe, lodowiska i inne)
006	gospodarowanie odpadami (zbieranie stałych odpadów pochodzących z gospodarstw domowych, odpadów przemysłowych z pojemników na odpady, zbieranie surowców wtórnych, odpadów z koszy na śmieci w miejscach publicznych itd.)	053	pozostała działalność związana ze sportem (kluby sportowe, towarzystwa, związki itp.)
007	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność związana z gospodarką odpadami (odkażanie gleby i wód itp.)	054	pozostałe ośrodki związane z rekreacją (parki rekreacyjne, plaże, ogniska pracy pozaszkolnej, ogrody jordanowskie, młodzieżowe domy kultury i inne)
010	zakłady pogrzebowe i cmentarze	055	hotele, motele i pensjonaty
V	EDUKACJA	056	schroniska turystyczne
020	przedszkola	057	pola campingowe
021	szkoły podstawowe	058	domy czasowo-wypoczynkowe i inne miejsca wypoczynku wyżej niewymienione
022	szkoły gimnazjalne	IX	INWESTYCJE ZWIĄZANE Z ROLNICTWEM
023	szkoły średnie ogólnokształcące	059	melioracje wodne szczegółowe
024	szkoły zasadnicze zawodowe	060	melioracje wodne podstawowe
025	szkoły artystyczne	061	urządzenia zaopatrujące rolnictwo w wodę (studnie i wodociągi na wsi)
026	szkoły średnie ogólnozawodowe	062	kanalizacja na wsi (bez oczyszczania ścieków)
027	szkoły średnie zawodowe	063	oczyszczalnie ścieków oraz inne usługi sanitarne służące wsi
028	szkoły wyższe	064	przetwórstwo produktów rolnych w jednostkach rolniczych
029	szkoły nauki jazdy i pilotażu	X	INWESTYCJE W LEŚNICTWIE
030	szkoły języków obcych	065	budynki związane z gospodarką leśną
031	kształcenie ustawiczne dorosłych i pozostałe formy kształcenia, gdzie indziej nieklasyfikowane	066	osady leśne
032	internaty (bursy) szkolne	067	budowle leśne
033	domy studenckie i hotele asystenckie	068	drogi leśne
034	sezonowe placówki wypoczynku dzieci i młodzieży (ośrodki kolonijne)	069	transport mechaniczny
VI	OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	070	mechanizacja prac leśnych
035	zakłady opieki zdrowotnej (szpitale, sanatoria, centra rehabilitacyjne)	071	melioracje leśne i zabudowa potoków
036	ogólna i specjalistyczna działalność lekarska (przychodnie lekarskie, ośrodki zdrowia, spółdzielnie lekarskie)	072	informatyka
037	ogólna i specjalistyczna działalność stomatologiczna	073	inne
038	działalność paramedyczna	XI	BUDOWA DRÓG
039	działalność pozostała, związana z ochroną zdrowia (laboratoria medyczne, logopedzi itp.)	074	drogi krajowe (bez autostrad)
040	pomoc społeczna całodobowa (domy starców, sierocińce, izby dziecka, zakłady dla matek i dzieci, domy poprawcze, domy dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków itp.)	075	autostrady
041	działalność weterynaryjna	076	drogi wojewódzkie
042	żłobki	077	drogi powiatowe
043	poradnie psychologiczno-pedagogiczne	078	drogi gminne
		XVI	INNE NIE WYMNIENIONE WYŻEJ
		999	inne nie wymienione wyżej